

Tieteelliset seurat ja monografiajulkaisemisen rahoitus

JOHANNA LILJA
AJANKOHTAISTA JULKAISEMISESSA
6.3.2015

Esityksen sisältö

- Tieteellisen monografian ympäristö ja siinä tapahtuneet muutokset
- Valtionapua saavien monografioiden talous
- Tiedekirjan asema ja rooli
- Keinoja edistää myyntiä ja markkinointia
- Ilmoitusasiat

Monografian käsite

- Arkikielessä *Kirja*
- *yhtä aihetta (perinpohjaisesti) käsittelevä tieteellinen julkaisu* (Kielitoimiston sanakirja, vrt. myös Kivistö & Pihlström: [The Monograph – an old-fashioned publication forum or an ultimate scholarly achievement](#))
- *Julkaisu, joka on joko täydellinen yhtenä osana tai suunniteltu täydennettäväksi rajoitettuna määränä erillisiä osia* (Suomalaiset luettelointisäännöt)
- Tässä esityksessä puhumme sekä tieteellisistä monografioista että yleistajuisista tietokirjoista

Kirjamyynti Suomessa 2014

- Kirjojen kokonaismyynti laski 8 %
- Tietokirjojen kokonaismyyntimyynti laski 7 % (vrt. kaunokirjat, lasku 10%)
- Vuoden myydyin tietokirja – ja samalla koko vuoden myydyin kirja – oli Ari Mennanderin *Teemu*
- Kirja-ala uskoo, että myynnin lasku kuvastaa talouden yleistä tilaa, koska lukemisharrastuksen osalta ei Suomessa ole nähtävissä vähenemistä.
- Kokonaismyynnistä sähkökirjojen osuus Suomessa on alle 1 %. Niiden myynti on kuitenkin kasvussa.
Hidasteena mm. 24% alv.

Lähde: Suomen Kustannusyhdistys. Lehistötiedote *Kirjavuosi 2014*. 27.1.2015

Muutostekijöitä 2010-luvulla: akateeminen ympäristö

- Monografiasarjoilla ja/tai kirjankustantajilla JUFO-luokitus
 - Yliopistojen rahoitusmalli: 1 monografia vastaa 4 artikkelia
- > Näkemys, että humanisteja ajetaan luonnontieteen julkaisutapaan (=kansainvälisiin artikkeleihin) on voimistunut tiedeyhteisössä
- > Uhka kirjojen kirjoittajien vähentymisestä

Muutostekijöitä 2010-luvulla: kirjastot

- Kirjastoja on yhdistetty Suomessa ja maailmalla
 - Kansainväliset lehtipaketit vievät suuren osan budjetista
- > vähemmän tilauksia kohdistuu kirjoihin
- Hankinnat keskitetty (Hansel, Swets, Lehtimarket ym.)
- > Keskitetyt palvelut pyrkivät ostamaan paketteja mahdollisimman alhaisella hinnalla

Muutostekijöitä 2010-luvulla: avoimuus

- EU ja monet kansalliset rahoittajat eri maissa edellyttävät, että niiden rahoittama tutkimus on jollain tasolla avointa
- Painopiste ollut tieteellisissä lehdissä, mutta monografioille kehitetään parhaillaan omia julkaisualustoja ja käytäntöjä
- OKM asettanut valtionavun edellytykseksi toimet avoimen saatavuuden edistämiseksi – toimia voidaan miettiä ja kehittää yhdessä
- Avoimuuden edistämisessä olennaista on löytää rahoitusmalli, joka takaa kustantajille myyntituottojen menetystä korvaavan rahoituksen

Muutostekijöitä 2010-luvulla: TSV

Uhkia:

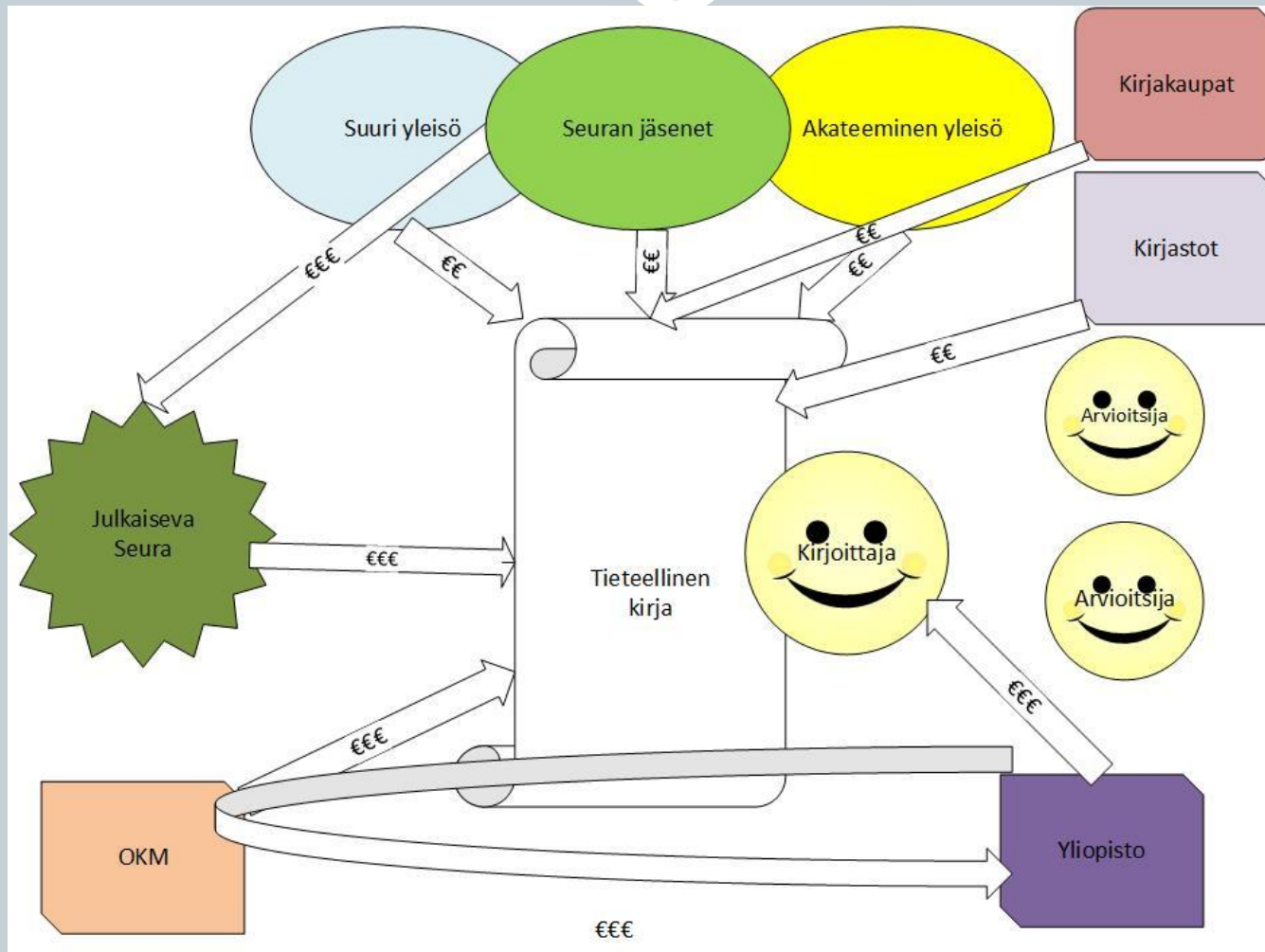
- Seuroilla jäsenistön väheneminen ja ikääntyminen
- Tiedekirjalla toiminnan rahoituksen riittävyys jatkossa
- Valtionavun kehitys?

Mahdollisuuksia:

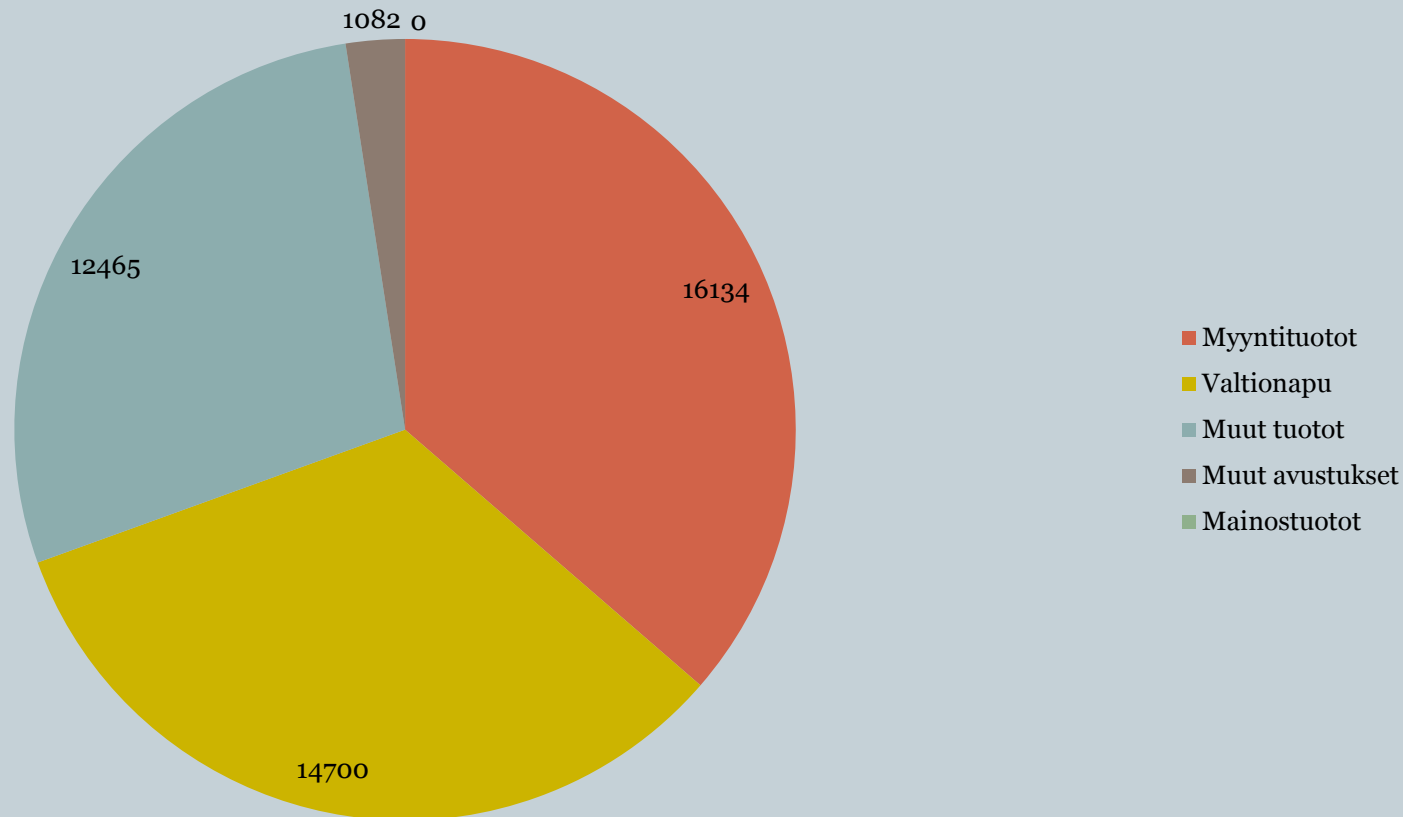
- Tiedekirjan uusi myymälä ja uusi verkkokauppa
- Uudet kanavat: sosiaalinen media, Amazon ym. verkkokaupat
- Uudet tuotantokonseptit: tarvepainatus, kirjoittajalle markkinointivastuuta, hinnoittelun tarkistaminen yms.
- Avoimen julkaisemisen rahoitusmalli
- Uudet jäsenpalvelut – mitä kirjan ja lehden tilalle?

Miljoonatuottoja ei varmaankaan kääritä, mutta selviytyminen ja alan kehittäminen on mahdollista

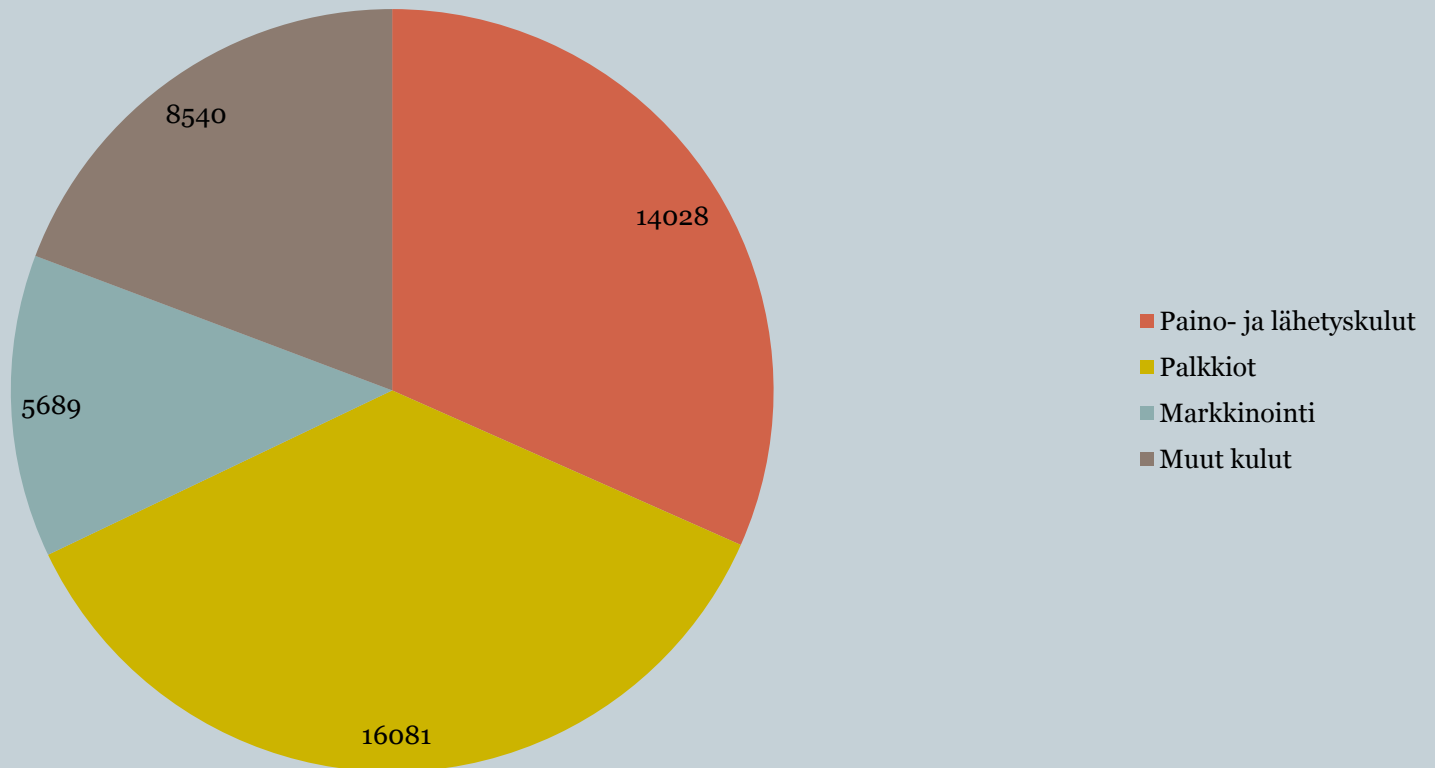
Tieteellisen monografian ympäristö

Monografiasarjojen tuotot (keskiarvo, valtionapua saavat sarjat, 2013)

Monografiasarjojen kulut (keskiarvo, valtionapua saavat sarjat, 2013)

Monografiasarjojen valtionapu

- V. 2015 valtionapua saavia monografiasarjoja 32
- Sarjoissa ilmestyy vuosittain vaihteleva määrä nimekkeitä
- V. 2015 valtionapu määriteltä siten, että edellisen vuoden tuen pohjalta laskettiin nimekekohtainen summa (= sarjalle myönnetty tuki / nimekkeiden määrä 2014) ja tämä on kerrottu vuoden 2015 nimekkeiden määrällä
- > osalla sarjoista tuki noussut, osalla laskenut
- Periaatteesta voidaan keskustella vuoden aikana ja koota julkaisijoiden näkemykset esim. julkaisuavustusinfossa 28.8.
- Tuottaako ongelmia tuen seurannassa ja raportoinnissa?

Valtionavun dilemma

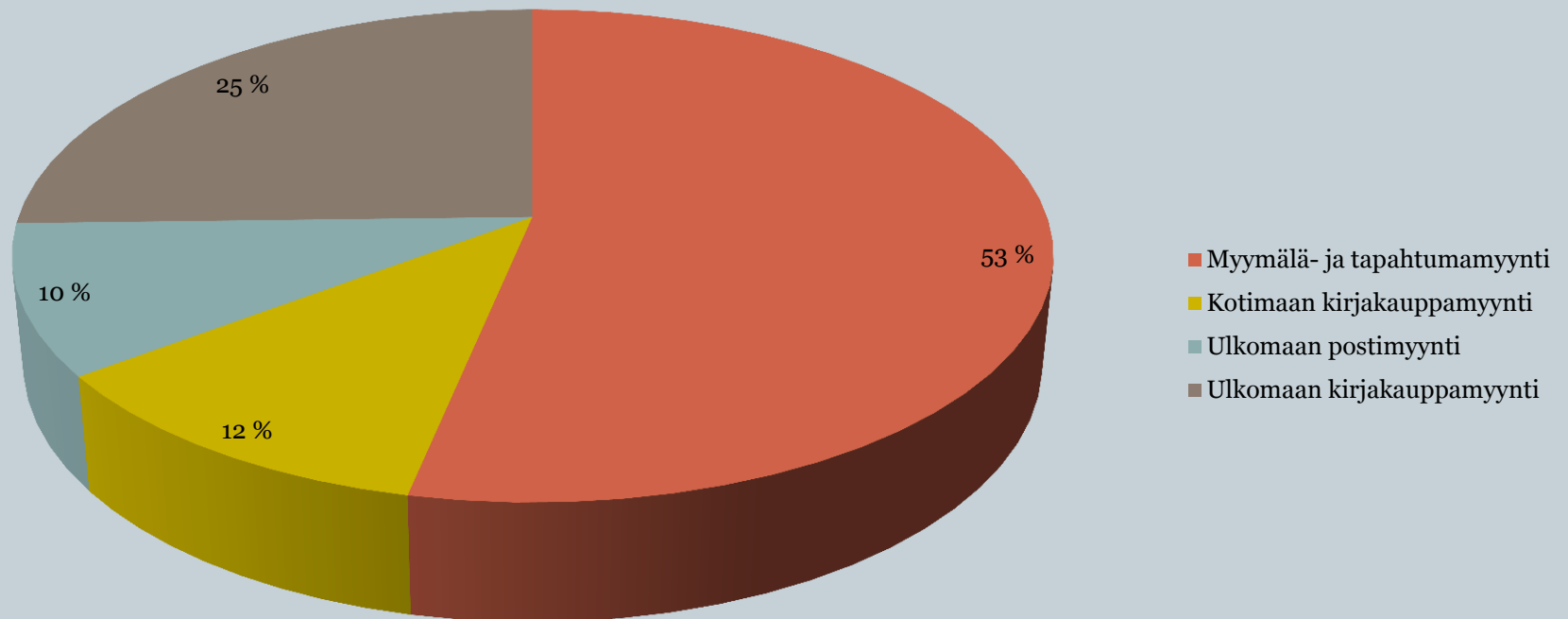
- Kun sarja tuottaa voittoa, tukea joudutaan palauttamaan
- Kannattaako tähdätä myynnin kasvattamiseen?
- Kyllä, koska:
 - Myynti lisää sarjan käyttöä ja sitä kautta viittauksia
 - Hyvä menekki on yksi tekijä, kun houkutellaan kirjoittajia
 - Joissain tapauksissa rahaa voi käyttää muiden saman vuoden nimekkeiden laadun parantamiseen
- TSV pyrkii siihen, että monia sarjoja julkaisevat seurat voisivat jatkossa tiliselvitysvaiheessa kattaa yhden sarjan tappiot toisen sarjan voitoilla. Neuvottelu okm:n kanssa on kesken.

Tiedekirjan tuotot

- Provisio kattaa n. 16% ja valtionapu 84% tuotoista
 - Myymälä-, tapahtuma-, posti- ja verkkokauppamyynti provisio 15%
 - Kirjakauppamyynnin provisio 5%
 - Vuoden 2014 tuotto oli 255 265 € (sis. lehdet ja kirjat)
 - Vuoden 2015 provisio 28 329 €
- > paineet kasvavat
- myynnin lisäämiseen
 - toiminnan tehostamiseen

Tiedekirjan myynnin jakautuminen 2014

Myyntitapahtumat markkinointikanavana

- **Messut ja kirjatapahtumat**
 - -> Suuri yleisö, myynti 1500-10 000 € / tapahtuma
- **Kansainväliset konferenssit ja seminaarit**
 - -> Akateeminen yleisö, myynti 100-2 000 € /tapahtuma
- **Kansalliset tapahtumat**
 - -> Jäsenet + Akat. yleisö, myynti yleensä pienehkö
- **Tiedekirjan vuosibudjetti kattaa:**
 - Helsingin ja Turun kirjamessut
 - Maailman kirjat
 - Sastamalan vanhan kirjallisuuden päivät
 - Tieteen Päivät, päätapahtuma joka toinen vuosi, paikallisia satunnaisesti
 - 4-6 muualla kuin Tieteiden talolla järjestettävää tapahtumaa

Tiedekirjan toiminnan kehittäminen myyntitapahtumissa

- Tieteelliset seurat (ja kustantajat) voisivat osallistua
- Lisäneliöihin Tiedekirjan messuosastoilla (näillä voisi olla seuran omaa ohjelmaa, roll-upeja tms.
 - oman alan konferensseihin tai seminaareihin (jos tapahtuma muualla kuin Tieteiden talolla)
Tiedekirjan kanssa yhteistyössä
 - Suomen tiedekustantajien liitto voi myöntää tukea tällaisiin tapahtumiin.
 - Voisi pilotoida esim. 2015 Helsingin kirjamessuilla ja Fennougristikonferenssissa Oulussa.

Kirja-arvostelut markkinointikanavana

- Suunnitteilla tietokirjallisuuden blogiagregaatti, joka kokoaisi verkosta tietokirjallisuutta käsitteleviä blogeja ja arvosteluja
 - Vastaava palvelu <http://researchblogging.org/>
- Tiedekirjalle voi myöntää luvan antaa vapaakappaleita arvostelijoille, jolloin
 - Luovutetaan myymälästä tai varastosta ja kirjataan vapaakappaleiksi
 - Esim. lehdistökorttia vastaan

Ilmoitusasioita: Gaudeamus

- Gaudeamus Kirja & Kahvi toivoo, että Tiedekirja vetäisi aineistonsa pois myynnistä (koskee 23 seuraa, joilla välityssopimus Tiedekirjan kautta)
- Myynti on ollut vähäistä
- Tiedekirja ottaa kevään aikana yhteyttä näihin seuroihin ja ilmoittaa käytännön järjestelyistä

Ilmoitusasioita: Granum uudistuu

- Tähän asti Suomen tiedekustantajien liitto on maksanut jäsentensä Granum jäsenmaksun.
- Tiedekirja on toimittanut julkaisut Granumiin ja välittänyt sieltä tulleet tilaukset asiakkaille ja tilittänyt myyntituoton seuroille
- Vanha Granum lopetetaan maaliskuussa 2015
- Uusi omistaja on Juvenes print, mutta Granum säilyy verkkokaupan nimenä

Granumin = Juvenes Printin vaihtoehdot

- 1: Myyntipalkkio 20% kirjan arvonlisäverottomasta summasta. Kirjat ovat myynnissä entiseen tapaan Juvenes Verkkokaupassa. Tiedekirja vastaa nimikkeiden viennistä verkkokauppaan, toimituksesta asiakkaalle ja perii oman palkkionsa.
- 2: Myyntipalkkio 40% kirjan arvonlisäverottomasta summasta, kun kirjat toimitetaan Juvenes Print varastosta. Kustantaja toimittaa 2 kpl kirjoja. Ylläpito 40€/kk. Juvenes Print vastaa nimikkeiden viennistä verkkokauppaan ja toimituksesta asiakkaalle.
- 3: Myyntipalkkio 20% kirjan arvonlisäverottomasta summasta. Siirrytte Juvenes Printin Print On Demand asiakkaaksi. Portaalissa olevan hinnoittelulaskurin hinnoin. Kirjan loppuessa varastostanne, Juvenes Print painaa kirjaa lisää tilauksenne mukaisesti (väh. 20 kpl) ja toimittaa ne haluamiinne osoitteisiin. Tilausportaali löytyy osoitteesta [https:// www.juvenesprint.fi/granum](https://www.juvenesprint.fi/granum). Verkkokaupan ylläpito maksuton.(Kts. palvelukuvaus)
- 4: Valitsen vaihtoehdot 1 ja 3. Toimimme vanhojen, tällä hetkellä Granumissa myynnissä olevien nimikkeiden ja muualla painettujen nimikkeiden kanssa vaihtoehdon 1 mukaan. Uusien, Juvenes Printissä painettujen nimikkeiden kohdalla toimimme vaihtoehdon 3 mukaan.

Ilmoitusasioita: Julkaisuvaraston sisäilmaselvitys

- Runsaasti kosteusvaurioituneita rakenteita sisältävien ja haisevien tilojen käyttöä tulee rajoittaa minimiin
 - Arkistoitava tai säilytyksessä oleva tavara tulee puhdistaa ja siirtää puhdistuksen jälkeen puhtaisiin ja hyvin tuulettuviin tiloihin
 - Osa tavaroista on vaikeasti puhdistettavaa tai niin vaurioitunutta että ne tulee hävittää
 - Puhdistus ja poistot voidaan aloittaa vasta, kun tilan turvallisuus on varmistettu (kesällä?)
 - Useita rakenteisiin ja ilmanvaihtoon kohdistuvia, erikokoisia korjaustoimenpiteitä
- > Väliaikaisia ja pysyviä aineiston siirtoja, mahdollisesti muutto(ja) ja katkoksia toiminnassa lähivuosina

Lähde: Sisäilmakeskus: Sisäilmaongelmien selvitysraportti 11.2.2015 / Diacor-käynti 5.3.2015

- Kiitos mielenkiinnosta!